

Wykład 2. Reprezentacja komputerowa grafów

Macierz incydencji

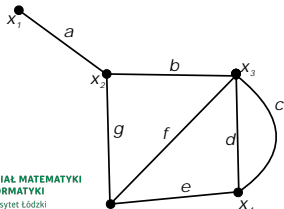
Niech graf G będzie grafem nieskierowanym bez pętli o n wierzchołkach (x_1, x_2, \dots, x_n) i m krawędziach (e_1, e_2, \dots, e_m) .

Definicja

Określmy macierz $A(G) = [a_{ij}]_{n \times m}$ dla $i = 1, \dots, n, j = 1, \dots, m$ w następujący sposób:

$$a_{ij} = \begin{cases} 1 & \text{krawędź } e_j \text{ jest incydentna do } i\text{-tego wierzchołka } x_i, \\ 0 & \text{w przeciwnym przypadku.} \end{cases}$$

Tak określona macierz $A(G)$ nazywa się *macierzą incydencji*.

$$A(G) = \begin{matrix} & \begin{matrix} a & b & c & d & e & f & g \end{matrix} \\ \begin{matrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \\ x_4 \\ x_5 \end{matrix} & \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 1 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 1 & 1 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & 1 & 1 \end{bmatrix} \end{matrix}$$

Macierz incydencji

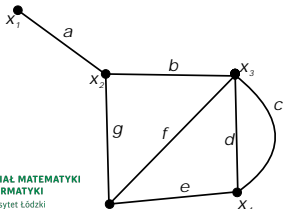
Niech graf G będzie grafem nieskierowanym bez pętli o n wierzchołkach (x_1, x_2, \dots, x_n) i m krawędziach (e_1, e_2, \dots, e_m) .

Definicja

Określmy macierz $A(G) = [a_{ij}]_{n \times m}$ dla $i = 1, \dots, n, j = 1, \dots, m$ w następujący sposób:

$$a_{ij} = \begin{cases} 1 & \text{krawędź } e_j \text{ jest incydentna do } i - \text{tego wierzchołka } x_i, \\ 0 & \text{w przeciwnym przypadku.} \end{cases}$$

Tak określona macierz $A(G)$ nazywa się *macierzą incydencji*.

$$A(G) = \begin{matrix} & \begin{matrix} a & b & c & d & e & f & g \end{matrix} \\ \begin{matrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \\ x_4 \\ x_5 \end{matrix} & \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 1 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 1 & 1 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & 1 & 1 \end{bmatrix} \end{matrix}$$

Macierz incydencji

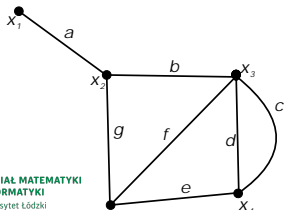
Niech graf G będzie grafem nieskierowanym bez pętli o n wierzchołkach (x_1, x_2, \dots, x_n) i m krawędziach (e_1, e_2, \dots, e_m) .

Definicja

Określmy macierz $A(G) = [a_{ij}]_{n \times m}$ dla $i = 1, \dots, n, j = 1, \dots, m$ w następujący sposób:

$$a_{ij} = \begin{cases} 1 & \text{krawędź } e_j \text{ jest incydentna do } i - \text{tego wierzchołka } x_i, \\ 0 & \text{w przeciwnym przypadku.} \end{cases}$$

Tak określona macierz $A(G)$ nazywa się *macierzą incydencji*.

$A(G) =$

$$\begin{matrix} & a & b & c & d & e & f & g \\ \begin{matrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \\ x_4 \\ x_5 \end{matrix} & \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 1 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 1 & 1 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & 1 & 1 \end{bmatrix} \end{matrix}$$

Macierz incydencji

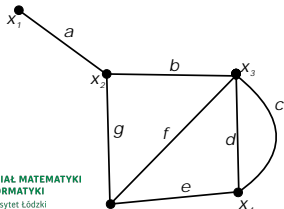
Niech graf G będzie grafem nieskierowanym bez pętli o n wierzchołkach (x_1, x_2, \dots, x_n) i m krawędziach (e_1, e_2, \dots, e_m) .

Definicja

Określmy macierz $A(G) = [a_{ij}]_{n \times m}$ dla $i = 1, \dots, n, j = 1, \dots, m$ w następujący sposób:

$$a_{ij} = \begin{cases} 1 & \text{krawędź } e_j \text{ jest incydentna do } i - \text{tego wierzchołka } x_i, \\ 0 & \text{w przeciwnym przypadku.} \end{cases}$$

Tak określona macierz $A(G)$ nazywa się **macierzą incydencji**.

$A(G) =$

	a	b	c	d	e	f	g
x_1	1	0	0	0	0	0	0
x_2	1	1	0	0	0	0	1
x_3	0	1	1	1	0	1	0
x_4	0	0	1	1	1	0	0
x_5	0	0	0	0	1	1	1

Macierz incydencji

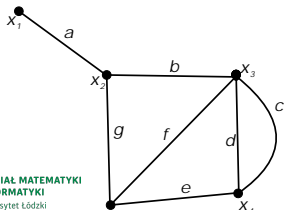
Niech graf G będzie grafem nieskierowanym bez pętli o n wierzchołkach (x_1, x_2, \dots, x_n) i m krawędziach (e_1, e_2, \dots, e_m) .

Definicja

Określmy macierz $A(G) = [a_{ij}]_{n \times m}$ dla $i = 1, \dots, n, j = 1, \dots, m$ w następujący sposób:

$$a_{ij} = \begin{cases} 1 & \text{krawędź } e_j \text{ jest incydentna do } i - \text{tego wierzchołka } x_i, \\ 0 & \text{w przeciwnym przypadku.} \end{cases}$$

Tak określona macierz $A(G)$ nazywa się **macierzą incydencji**.

$A(G) =$

	a	b	c	d	e	f	g
x_1	1	0	0	0	0	0	0
x_2	1	1	0	0	0	0	1
x_3	0	1	1	1	0	1	0
x_4	0	0	1	1	1	0	0
x_5	0	0	0	0	1	1	1

Macierz incydencji

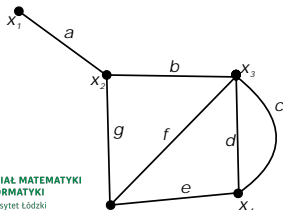
Niech graf G będzie grafem nieskierowanym bez pętli o n wierzchołkach (x_1, x_2, \dots, x_n) i m krawędziach (e_1, e_2, \dots, e_m) .

Definicja

Określmy macierz $A(G) = [a_{ij}]_{n \times m}$ dla $i = 1, \dots, n, j = 1, \dots, m$ w następujący sposób:

$$a_{ij} = \begin{cases} 1 & \text{krawędź } e_j \text{ jest incydentna do } i - \text{tego wierzchołka } x_i, \\ 0 & \text{w przeciwnym przypadku.} \end{cases}$$

Tak określona macierz $A(G)$ nazywa się **macierzą incydencji**.

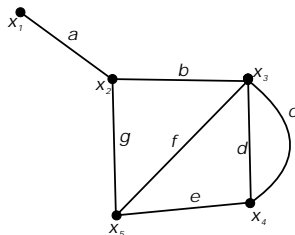

$A(G) =$

	a	b	c	d	e	f	g
x_1	1	0	0	0	0	0	0
x_2	1	1	0	0	0	0	1
x_3	0	1	1	1	0	1	0
x_4	0	0	1	1	1	0	0
x_5	0	0	0	0	1	1	1

Własności macierzy incydencji

- każda kolumna $A(G)$ zawiera dokładnie dwie jedynki, ponieważ każda krawędź jest incydentna do dokładnie dwóch wierzchołków
- liczba jedynek w każdym wierszu równa się stopniowi odpowiadającego mu wierzchołka
- wiersz złożony z samych zer reprezentuje wierzchołek izolowany
- krawędzie równoległe tworzą identyczne kolumny

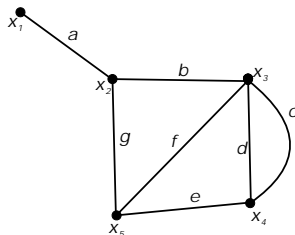
Krawędź a jest incydentna do wierzchołków x_1 i x_2 .

	a	b	c	d	e	f	g
x_1	1	0	0	0	0	0	0
x_2	1	1	0	0	0	0	1
x_3	0	1	1	1	0	1	0
x_4	0	0	1	1	1	0	0
x_5	0	0	0	0	1	1	1

Własności macierzy incydencji

- każda kolumna $A(G)$ zawiera dokładnie dwie jedynki, ponieważ każda krawędź jest incydentna do dokładnie dwóch wierzchołków
- liczba jedynek w każdym wierszu równa się stopniowi odpowiadającego mu wierzchołka
- wiersz złożony z samych zer reprezentuje wierzchołek izolowany
- krawędzie równoległe tworzą identyczne kolumny

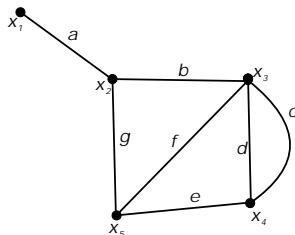
$$\deg(x_2) = 3$$

	a	b	c	d	e	f	g
x_1	1	0	0	0	0	0	0
x_2	1	1	0	0	0	0	1
x_3	0	1	1	1	0	1	0
x_4	0	0	1	1	1	0	0
x_5	0	0	0	0	1	1	1

Własności macierzy incydencji

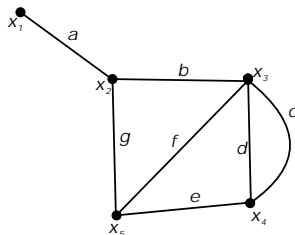
- każda kolumna $A(G)$ zawiera dokładnie dwie jedynki, ponieważ każda krawędź jest incydentna do dokładnie dwóch wierzchołków
- liczba jedynek w każdym wierszu równa się stopniowi odpowiadającego mu wierzchołka
- wiersz złożony z samych zer reprezentuje wierzchołek izolowany
- krawędzie równoległe tworzą identyczne kolumny

	a	b	c	d	e	f	g
x_1	1	0	0	0	0	0	0
x_2	1	1	0	0	0	0	1
x_3	0	1	1	1	0	1	0
x_4	0	0	1	1	1	0	0
x_5	0	0	0	0	1	1	1

Własności macierzy incydencji

- każda kolumna $A(G)$ zawiera dokładnie dwie jedynki, ponieważ każda krawędź jest incydentna do dokładnie dwóch wierzchołków
- liczba jedynek w każdym wierszu równa się stopniowi odpowiadającego mu wierzchołka
- wiersz złożony z samych zer reprezentuje wierzchołek izolowany
- krawędzie równoległe tworzą identyczne kolumny

Krawędzie c i d są równoległe

	a	b	c	d	e	f	g
x_1	1	0	0	0	0	0	0
x_2	1	1	0	0	0	0	1
x_3	0	1	1	1	0	1	0
x_4	0	0	1	1	1	0	0
x_5	0	0	0	0	1	1	1

Własności macierzy incydencji c.d.

Z algorytmicznego punktu widzenia macierz incydencji jest najgorszą formą reprezentacji grafu.

- 1 wymaga zdefiniowania tablicy o $n \cdot m$ komórkach, z których większość jest wypełniona zerami,
- 2 odpowiedź na pytanie, czy istnieje krawędź łącząca konkretne wierzchołki wymaga wykonania m kroków (przeszukania m kolumn).

Własności macierzy incydencji c.d.

Z algorytmicznego punktu widzenia macierz incydencji jest najgorszą formą reprezentacji grafu.

- 1 wymaga zdefiniowania tablicy o $n \cdot m$ komórkach, z których większość jest wypełniona zerami,
- 2 odpowiedź na pytanie, czy istnieje krawędź łącząca konkretne wierzchołki wymaga wykonania m kroków (przeszukania m kolumn).

Własności macierzy incydencji c.d.

Z algorytmicznego punktu widzenia macierz incydencji jest najgorszą formą reprezentacji grafu.

- 1 wymaga zdefiniowania tablicy o $n \cdot m$ komórkach, z których większość jest wypełniona zerami,
- 2 odpowiedź na pytanie, czy istnieje krawędź łącząca konkretne wierzchołki wymaga wykonania m kroków (przeszukania m kolumn).

Modyfikacje macierzy incydencji

W przypadku, gdy graf G ma pętle, wówczas macierz incydencji $A(G)$ można zdefiniować następująco:

$$a_{ij} = \begin{cases} 1 & \text{jeśli krawędź } e_j \text{ jest incydentna do} \\ & i - \text{tego wierzchołka } x_i \\ & \text{i nie jest pętlą przy } x_i, \\ 2 & \text{jeśli krawędź } e_j \text{ jest pętlą przy wierzchołku } x_i, \\ 0 & \text{w pozostałych przypadkach} \end{cases}$$

Modyfikacje macierzy incydencji

W przypadku, gdy graf G ma pętle, wówczas macierz incydencji $A(G)$ można zdefiniować następująco:

$$a_{ij} = \begin{cases} 1 & \text{jeśli krawędź } e_j \text{ jest incydentna do} \\ & i - \text{tego wierzchołka } x_i \\ & \text{i nie jest pętlą przy } x_i, \\ 2 & \text{jeśli krawędź } e_j \text{ jest pętlą przy wierzchołku } x_i, \\ 0 & \text{w pozostałych przypadkach} \end{cases}$$

Macierz sąsiedztwa

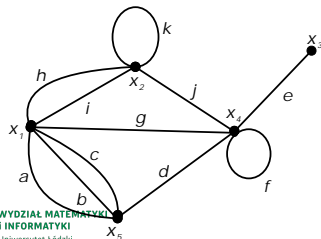
Niech będzie dany graf G nieskierowany o n wierzchołkach (x_1, x_2, \dots, x_n) .

Definicja

Określamy macierz $A(G) = [a_{ij}]_{n \times n}$ w następujący sposób:

$$a_{ij} = \begin{cases} \text{liczbie krawędzi łączących wierzchołek } x_i \text{ z wierzchołkiem } x_j \\ 0 \text{ jeśli nie istnieje krawędź od } x_i \text{ do } x_j \end{cases}$$

Tak określoną macierz kwadratową stopnia n nazywamy **macierzą sąsiedztwa (przyległości)**.

$$A(G) = \begin{matrix} & \begin{matrix} x_1 & x_2 & x_3 & x_4 & x_5 \end{matrix} \\ \begin{matrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \\ x_4 \\ x_5 \end{matrix} & \begin{bmatrix} 0 & 2 & 0 & 1 & 3 \\ 2 & 1 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & 0 \\ 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 3 & 0 & 0 & 1 & 0 \end{bmatrix} \end{matrix}$$

Macierz sąsiedztwa

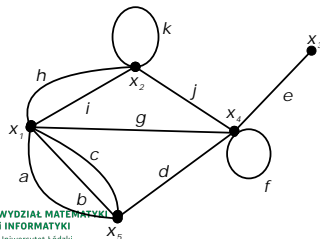
Niech będzie dany graf G nieskierowany o n wierzchołkach (x_1, x_2, \dots, x_n) .

Definicja

Określamy macierz $A(G) = [a_{ij}]_{n \times n}$ w następujący sposób:

$$a_{ij} = \begin{cases} \text{liczbie krawędzi łączących wierzchołek } x_i \text{ z wierzchołkiem } x_j \\ 0 \text{ jeśli nie istnieje krawędź od } x_i \text{ do } x_j \end{cases}$$

Tak określoną macierz kwadratową stopnia n nazywamy *macierzą sąsiedztwa* (przyległości).

$$A(G) = \begin{matrix} & \begin{matrix} x_1 & x_2 & x_3 & x_4 & x_5 \end{matrix} \\ \begin{matrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \\ x_4 \\ x_5 \end{matrix} & \begin{bmatrix} 0 & 2 & 0 & 1 & 3 \\ 2 & 1 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & 0 \\ 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 3 & 0 & 0 & 1 & 0 \end{bmatrix} \end{matrix}$$

Macierz sąsiedztwa

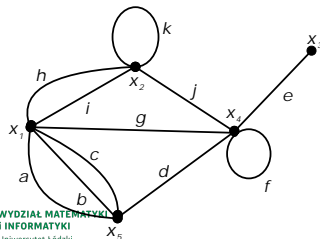
Niech będzie dany graf G nieskierowany o n wierzchołkach (x_1, x_2, \dots, x_n) .

Definicja

Określamy macierz $A(G) = [a_{ij}]_{n \times n}$ w następujący sposób:

$$a_{ij} = \begin{cases} \text{liczbie krawędzi łączących wierzchołek } x_i \text{ z wierzchołkiem } x_j \\ 0 \text{ jeśli nie istnieje krawędź od } x_i \text{ do } x_j \end{cases}$$

Tak określoną macierz kwadratową stopnia n nazywamy **macierzą sąsiedztwa (przyległości)**.

$$A(G) = \begin{matrix} & \begin{matrix} x_1 & x_2 & x_3 & x_4 & x_5 \end{matrix} \\ \begin{matrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \\ x_4 \\ x_5 \end{matrix} & \begin{bmatrix} 0 & 2 & 0 & 1 & 3 \\ 2 & 1 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & 0 \\ 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 3 & 0 & 0 & 1 & 0 \end{bmatrix} \end{matrix}$$

Macierz sąsiedztwa

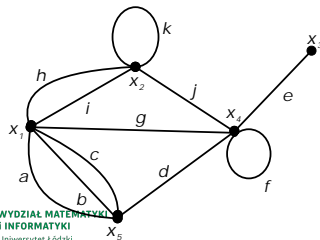
Niech będzie dany graf G nieskierowany o n wierzchołkach (x_1, x_2, \dots, x_n) .

Definicja

Określamy macierz $A(G) = [a_{ij}]_{n \times n}$ w następujący sposób:

$$a_{ij} = \begin{cases} \text{liczbie krawędzi łączących wierzchołek } x_i \text{ z wierzchołkiem } x_j \\ 0 \text{ jeśli nie istnieje krawędź od } x_i \text{ do } x_j \end{cases}$$

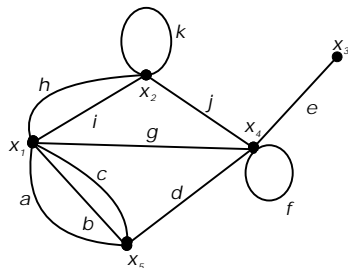
Tak określoną macierz kwadratową stopnia n nazywamy **macierzą sąsiedztwa (przyległości)**.

$$A(G) = \begin{matrix} & \begin{matrix} x_1 & x_2 & x_3 & x_4 & x_5 \end{matrix} \\ \begin{matrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \\ x_4 \\ x_5 \end{matrix} & \begin{bmatrix} 0 & 2 & 0 & 1 & 3 \\ 2 & 1 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & 0 \\ 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 3 & 0 & 0 & 1 & 0 \end{bmatrix} \end{matrix}$$

Własności macierzy sąsiedztwa

- elementy wzdłuż głównej przekątnej są wszystkie zerami wtedy i tylko wtedy, gdy graf nie ma pętli.
- jeżeli graf nie ma pętli (albo na przekątnej ma 0), to stopień wierzchołka jest równy sumie elementów w odpowiednim wierszu lub kolumnie macierzy $A(G)$
- macierz sąsiedztwa grafu nieskierowanego jest macierzą symetryczną

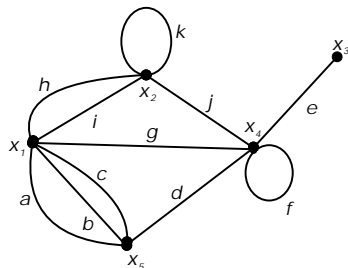

Krawędź f jest pętlą przy wierzchołku x_4 , więc $a_{44} = 1$ oraz k jest pętlą przy wierzchołku x_2 , więc $a_{22} = 1$.

	x_1	x_2	x_3	x_4	x_5
x_1	0	2	0	1	3
x_2	2	1	0	1	0
x_3	0	0	0	1	0
x_4	1	1	1	1	1
x_5	3	0	0	1	0

Własności macierzy sąsiedztwa

- elementy wzdłuż głównej przekątnej są wszystkie zerami wtedy i tylko wtedy, gdy graf nie ma pętli.
- jeżeli graf nie ma pętli (albo na przekątnej ma 0), to stopień wierzchołka jest równy sumie elementów w odpowiednim wierszu lub kolumnie macierzy $A(G)$
- macierz sąsiedztwa grafu nieskierowanego jest macierzą symetryczną

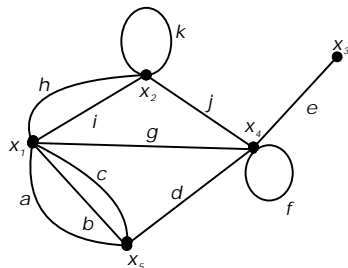

$$\text{deg}(x_5) = 4$$

	x_1	x_2	x_3	x_4	x_5
x_1	0	2	0	1	3
x_2	2	1	0	1	0
x_3	0	0	0	1	0
x_4	1	1	1	1	1
x_5	3	0	0	1	0

Własności macierzy sąsiedztwa

- elementy wzdłuż głównej przekątnej są wszystkie zerami wtedy i tylko wtedy, gdy graf nie ma pętli.
- jeżeli graf nie ma pętli (albo na przekątnej ma 0), to stopień wierzchołka jest równy sumie elementów w odpowiednim wierszu lub kolumnie macierzy $A(G)$
- macierz sąsiedztwa grafu nieskierowanego jest macierzą symetryczną

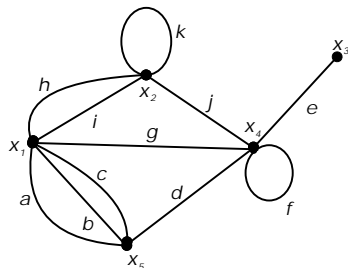

$$\text{deg}(x_5) = 4$$

	x_1	x_2	x_3	x_4	x_5
x_1	0	2	0	1	3
x_2	2	1	0	1	0
x_3	0	0	0	1	0
x_4	1	1	1	1	1
x_5	3	0	0	1	0

Własności macierzy sąsiedztwa

- elementy wzdłuż głównej przekątnej są wszystkie zerami wtedy i tylko wtedy, gdy graf nie ma pętli.
- jeżeli graf nie ma pętli (albo na przekątnej ma 0), to stopień wierzchołka jest równy sumie elementów w odpowiednim wierszu lub kolumnie macierzy $A(G)$
- macierz sąsiedztwa grafu nieskierowanego jest macierzą symetryczną

	x_1	x_2	x_3	x_4	x_5
x_1	0	2	0	1	3
x_2	2	1	0	1	0
x_3	0	0	0	1	0
x_4	1	1	1	1	1
x_5	3	0	0	1	0

Własności macierzy sąsiedztwa

Zaleta

Odpowiedź na pytanie, czy istnieje krawędź z x_i do x_j dostajemy po jednym kroku.

Wada

Niezależnie od ilości krawędzi w grafie macierz zajmuje n^2 jednostek pamięci.

Twierdzenie

Niech $A(G)$ będzie macierzą sąsiedztwa grafu G . Wówczas liczba dróg długości k pomiędzy wierzchołkami x_i i x_j jest równa b_{ij} , gdzie $B = A^k$.

Własności macierzy sąsiedztwa

Zaleta

Odpowiedź na pytanie, czy istnieje krawędź z x_i do x_j dostajemy po jednym kroku.

Wada

Niezależnie od ilości krawędzi w grafie macierz zajmuje n^2 jednostek pamięci.

Twierdzenie

Niech $A(G)$ będzie macierzą sąsiedztwa grafu G . Wówczas liczba dróg długości k pomiędzy wierzchołkami x_i i x_j jest równa b_{ij} , gdzie $B = A^k$.

Własności macierzy sąsiedztwa

Zaleta

Odpowiedź na pytanie, czy istnieje krawędź z x_i do x_j dostajemy po jednym kroku.

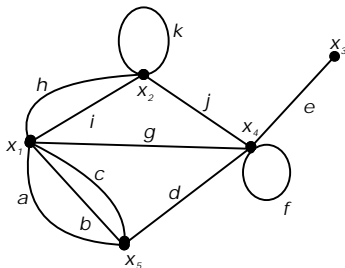
Wada

Niezależnie od ilości krawędzi w grafie macierz zajmuje n^2 jednostek pamięci.

Twierdzenie

Niech $A(G)$ będzie macierzą sąsiedztwa grafu G . Wówczas liczba dróg długości k pomiędzy wierzchołkami x_i i x_j jest równa b_{ij} , gdzie $B = A^k$.

Przykład

Na przykład

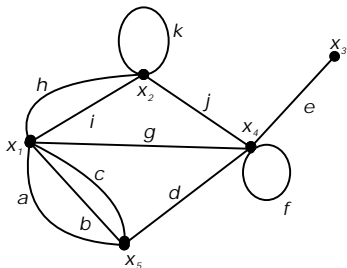
$$\begin{aligned} b_{42} &= a_{41}a_{12} + a_{42}a_{22} + a_{43}a_{32} + a_{44}a_{42} \\ &\quad + a_{45}a_{52} \\ &= 1 \cdot 2 + 1 \cdot 1 + 1 \cdot 0 + 1 \cdot 1 + 1 \cdot 0 = 4 \end{aligned}$$

Są to drogi *gh, gi, jk, fj*

Drogi długości 2 obliczamy
wyznaczając A^2 .

$$B = A^2 = \begin{bmatrix} 0 & 2 & 0 & 1 & 3 \\ 2 & 1 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & 0 \\ 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 3 & 0 & 0 & 1 & 0 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 0 & 2 & 0 & 1 & 3 \\ 2 & 1 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & 0 \\ 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 3 & 0 & 0 & 1 & 0 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 14 & 3 & 1 & 6 & 1 \\ 3 & 6 & 1 & 4 & 7 \\ 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 6 & 4 & 1 & 5 & 4 \\ 1 & 7 & 1 & 4 & 10 \end{bmatrix}$$

Przykład

Na przykład

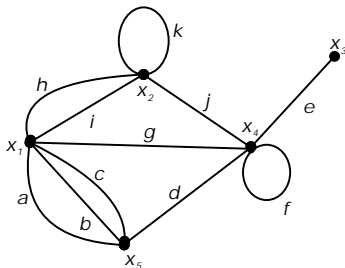
$$\begin{aligned} b_{42} &= a_{41}a_{12} + a_{42}a_{22} + a_{43}a_{32} + a_{44}a_{42} \\ &\quad + a_{45}a_{52} \\ &= 1 \cdot 2 + 1 \cdot 1 + 1 \cdot 0 + 1 \cdot 1 + 1 \cdot 0 = 4 \end{aligned}$$

Są to drogi *gh, gi, jk, fj*

Drogi długości 2 obliczamy
wyznaczając A^2 .

$$B = A^2 = \begin{bmatrix} 0 & 2 & 0 & 1 & 3 \\ 2 & 1 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & 0 \\ 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 3 & 0 & 0 & 1 & 0 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 0 & 2 & 0 & 1 & 3 \\ 2 & 1 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & 0 \\ 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 3 & 0 & 0 & 1 & 0 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 14 & 3 & 1 & 6 & 1 \\ 3 & 6 & 1 & 4 & 7 \\ 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 6 & 4 & 1 & 5 & 4 \\ 1 & 7 & 1 & 4 & 10 \end{bmatrix}$$

Przykład

Na przykład

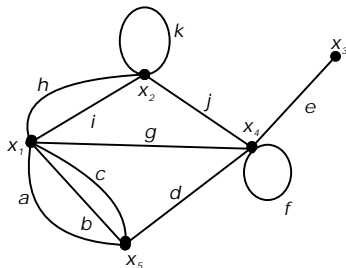
$$\begin{aligned} b_{42} &= a_{41}a_{12} + a_{42}a_{22} + a_{43}a_{32} + a_{44}a_{42} \\ &\quad + a_{45}a_{52} \\ &= 1 \cdot 2 + 1 \cdot 1 + 1 \cdot 0 + 1 \cdot 1 + 1 \cdot 0 = 4 \end{aligned}$$

Są to drogi *gh, gi, jk, fj*

Drogi długości 2 obliczamy
wyznaczając A^2 .

$$B = A^2 = \begin{bmatrix} 0 & 2 & 0 & 1 & 3 \\ 2 & 1 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & 0 \\ 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 3 & 0 & 0 & 1 & 0 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 0 & 2 & 0 & 1 & 3 \\ 2 & 1 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & 0 \\ 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 3 & 0 & 0 & 1 & 0 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 14 & 3 & 1 & 6 & 1 \\ 3 & 6 & 1 & 4 & 7 \\ 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 6 & 4 & 1 & 5 & 4 \\ 1 & 7 & 1 & 4 & 10 \end{bmatrix}$$

Przykład

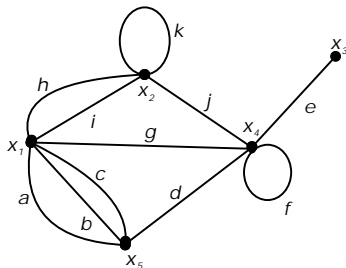

Nie są to najkrótsze drogi.

Wykonując odpowiednie działania otrzymujemy

$$A^3 = \begin{bmatrix} 15 & 37 & 6 & 25 & 48 \\ 37 & 16 & 4 & 21 & 13 \\ 6 & 4 & 1 & 5 & 4 \\ 25 & 21 & 5 & 20 & 23 \\ 48 & 13 & 4 & 23 & 7 \end{bmatrix} \quad A^4 = \begin{bmatrix} 243 & 92 & 25 & 131 & 70 \\ 92 & 111 & 21 & 91 & 132 \\ 25 & 21 & 5 & 20 & 23 \\ 131 & 91 & 20 & 94 & 95 \\ 70 & 132 & 23 & 95 & 167 \end{bmatrix}$$

Przykład

Nie są to najkrótsze drogi.

Wykonując odpowiednie działania otrzymujemy

$$A^3 = \begin{bmatrix} 15 & 37 & 6 & 25 & 48 \\ 37 & 16 & 4 & 21 & 13 \\ 6 & 4 & 1 & 5 & 4 \\ 25 & 21 & 5 & 20 & 23 \\ 48 & 13 & 4 & 23 & 7 \end{bmatrix} \quad A^4 = \begin{bmatrix} 243 & 92 & 25 & 131 & 70 \\ 92 & 111 & 21 & 91 & 132 \\ 25 & 21 & 5 & 20 & 23 \\ 131 & 91 & 20 & 94 & 95 \\ 70 & 132 & 23 & 95 & 167 \end{bmatrix}$$

Lista krawędzi

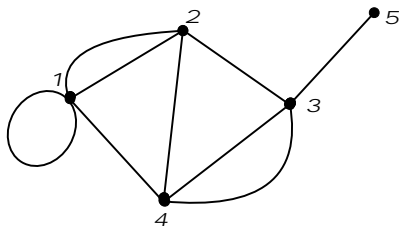
Rozważmy graf G o n krawędziach.

Lista krawędzi grafu G implementujemy w postaci dwóch tablic

$$F = (f_1, f_2, \dots, f_m),$$

$$H = (h_1, h_2, \dots, h_m).$$

gdzie $\{f_i, h_i\}$ reprezentuje krawędź grafu G (łązącą wierzchołki f_i i g_i).

Mamy

$$F = (1, 1, 1, 1, 2, 2, 3, 3, 3),$$

$$H = (1, 2, 2, 4, 3, 4, 4, 4, 5).$$

Lista krawędzi

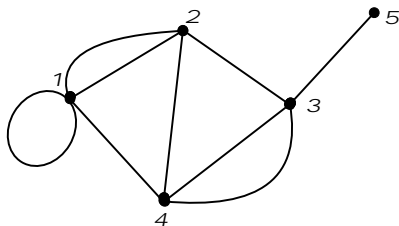
Rozważmy graf G o n krawędziach.

Lista krawędzi grafu G implementujemy w postaci dwóch tablic

$$F = (f_1, f_2, \dots, f_m),$$

$$H = (h_1, h_2, \dots, h_m).$$

gdzie $\{f_i, h_i\}$ reprezentuje krawędź grafu G (łązącą wierzchołki f_i i g_i).

Mamy

$$F = (1, 1, 1, 1, 2, 2, 3, 3, 3),$$

$$H = (1, 2, 2, 4, 3, 4, 4, 4, 5).$$

Listy krawędzi

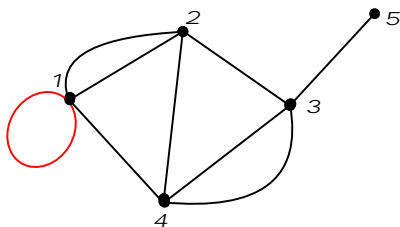
Rozważmy graf G o m krawędziach.

Listy krawędzi grafu G implementujemy w postaci dwóch tablic

$$F = (f_1, f_2, \dots, f_m),$$

$$H = (h_1, h_2, \dots, h_m).$$

gdzie $\{f_i, h_i\}$ reprezentuje krawędź grafu G (łązącą wierzchołki f_i i g_i).

Mamy

$$F = (\mathbf{1}, 1, 1, 1, 2, 2, 3, 3, 3),$$

$$H = (\mathbf{1}, 2, 2, 4, 3, 4, 4, 4, 5).$$

np. pętla - krawędź $\{1\}$, jest
pamiętana jako $\{f_1, h_1\}$

Własności listy krawędzi

Zaleta

Do reprezentacji grafu potrzebujemy $2m$ jednostek pamięci (wygodne dla grafów rzadkich, gdzie liczba krawędzi jest znacznie mniejsza od liczby wierzchołków).

Wada

Do uzyskania zbioru wierzchołków, do którego prowadzą krawędzie z danego wierzchołka potrzeba, w najgorszym przypadku, m kroków.

Własności listy krawędzi

Zaleta

Do reprezentacji grafu potrzebujemy $2m$ jednostek pamięci (wygodne dla grafów rzadkich, gdzie liczba krawędzi jest znacznie mniejsza od liczby wierzchołków).

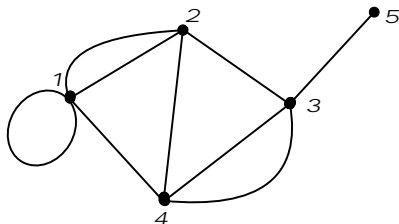
Wada

Do uzyskania zbioru wierzchołków, do którego prowadzą krawędzie z danego wierzchołka potrzeba, w najgorszym przypadku, m kroków.

Listy incydencji

Listę incydencji budujemy dla każdego z wierzchołków grafu.

Lista incydencji dla wierzchołka $x_i \in V$ zawiera listę takich wierzchołków u , że $\{x_i, u\}$ jest krawędzią w grafie.

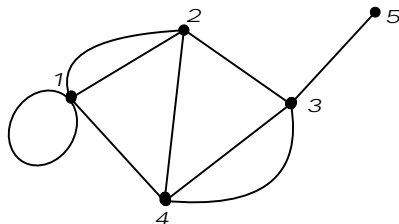
Lista incydencji dla grafu

```
1: 1 2 2 4
2: 1 1 3 4
3: 2 4 4 5
4: 1 2 3 3
5: 3
```

Listy incydencji

Listę incydencji budujemy dla każdego z wierzchołków grafu.

Lista incydencji dla wierzchołka $x_i \in V$ zawiera listę takich wierzchołków u , że $\{x_i, u\}$ jest krawędzią w grafie.

Lista incydencji dla grafu

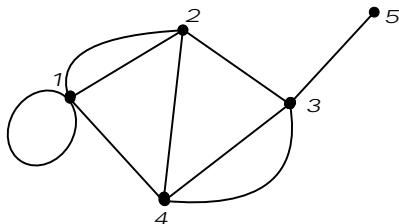
1 :	1	2	2	4
2 :	1	1	3	4
3 :	2	4	4	5
4 :	1	2	3	3
5 :	3			

Listy incydencji

Listę incydencji budujemy dla każdego z wierzchołków grafu.

Lista incydencji dla wierzchołka $x_i \in V$ zawiera listę takich wierzchołków u , że $\{x_i, u\}$ jest krawędzią w grafie.

Lista incydencji dla grafu

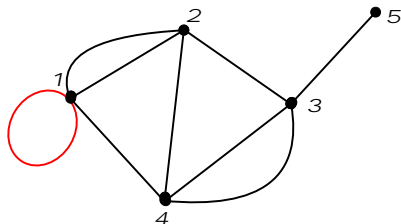

1 :	1	2	2	4
2 :	1	1	3	4
3 :	2	4	4	5
4 :	1	2	3	3
5 :	3			

Listy incydencji

Listę incydencji budujemy dla każdego z wierzchołków grafu.

Lista incydencji dla wierzchołka $x_i \in V$ zawiera listę takich wierzchołków u , że $\{x_i, u\}$ jest krawędzią w grafie.

Lista incydencji dla grafu

1 :	1	2	2	4
2 :	1	1	3	4
3 :	2	4	4	5
4 :	1	2	3	3
5 :	3			

Własności list incydencji

- lista incydencji składa się z wektora list
- każdą krawędź, w grafach nieskierowanych, musimy pamiętać w dwóch różnych miejscach, jeżeli rozważymy krawędź $\{u, w\}$, to wierzchołek w znajduje się na liście incydencji wierzchołka u i na odwrót (powyższe spostrzeżenie nie dotyczy pętli)

Zalety

- liczba komórek potrzebnych do zapamiętania grafu o n wierzchołkach i m krawędziach jest, w najgorszym wypadku, proporcjonalna do $m + n$ (na ogół wystarczy $2m$ komórek pamięci),
- testowanie istnienia pojedynczej krawędzi, w reprezentacji przy pomocy listy incydencji, pochłania czas proporcjonalny do n ,
- listy incydencji umożliwiają śledzenie wszystkich połączeń wychodzących z wierzchołka.

Własności list incydencji

- lista incydencji składa się z wektora list
- każdą krawędź, w grafach nieskierowanych, musimy pamiętać w dwóch różnych miejscach, jeżeli rozważymy krawędź $\{u, w\}$, to wierzchołek w znajduje się na liście incydencji wierzchołka u i na odwrót (powyższe spostrzeżenie nie dotyczy pętli)

Zalety

- liczba komórek potrzebnych do zapamiętania grafu o n wierzchołkach i m krawędziach jest, w najgorszym wypadku, proporcjonalna do $m + n$ (na ogół wystarczy $2m$ komórek pamięci),
- testowanie istnienia pojedynczej krawędzi, w reprezentacji przy pomocy listy incydencji, pochłania czas proporcjonalny do n ,
- listy incydencji umożliwiają śledzenie wszystkich połączeń wychodzących z wierzchołka.

Własności list incydencji

- lista incydencji składa się z wektora list
- każdą krawędź, w grafach nieskierowanych, musimy pamiętać w dwóch różnych miejscach, jeżeli rozważymy krawędź $\{u, w\}$, to wierzchołek w znajduje się na liście incydencji wierzchołka u i na odwrót (powyższe spostrzeżenie nie dotyczy pętli)

Zalety

- liczba komórek potrzebnych do zapamiętania grafu o n wierzchołkach i m krawędziach jest, w najgorszym wypadku, proporcjonalna do $m + n$ (na ogół wystarczy $2m$ komórek pamięci),
- testowanie istnienia pojedynczej krawędzi, w reprezentacji przy pomocy listy incydencji, pochłania czas proporcjonalny do n ,
- listy incydencji umożliwiają śledzenie wszystkich połączeń wychodzących z wierzchołka.

Własności list incydencji

- lista incydencji składa się z wektora list
- każdą krawędź, w grafach nieskierowanych, musimy pamiętać w dwóch różnych miejscach, jeżeli rozważymy krawędź $\{u, w\}$, to wierzchołek w znajduje się na liście incydencji wierzchołka u i na odwrót (powyższe spostrzeżenie nie dotyczy pętli)

Zalety

- liczba komórek potrzebnych do zapamiętania grafu o n wierzchołkach i m krawędziach jest, w najgorszym wypadku, proporcjonalna do $m + n$ (na ogół wystarczy $2m$ komórek pamięci),
- testowanie istnienia pojedynczej krawędzi, w reprezentacji przy pomocy listy incydencji, pochłania czas proporcjonalny do n ,
- listy incydencji umożliwiają śledzenie wszystkich połączeń wychodzących z wierzchołka.

Własności list incydencji

- lista incydencji składa się z wektora list
- każdą krawędź, w grafach nieskierowanych, musimy pamiętać w dwóch różnych miejscach, jeżeli rozważymy krawędź $\{u, w\}$, to wierzchołek w znajduje się na liście incydencji wierzchołka u i na odwrót (powyższe spostrzeżenie nie dotyczy pętli)

Zalety

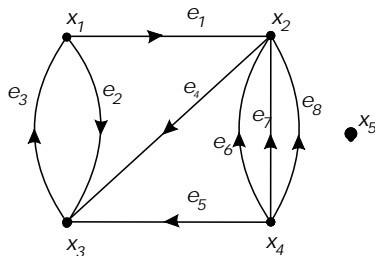
- liczba komórek potrzebnych do zapamiętania grafu o n wierzchołkach i m krawędziach jest, w najgorszym wypadku, proporcjonalna do $m + n$ (na ogół wystarczy $2m$ komórek pamięci),
- testowanie istnienia pojedynczej krawędzi, w reprezentacji przy pomocy listy incydencji, pochłania czas proporcjonalny do n ,
- listy incydencji umożliwiają śledzenie wszystkich połączeń wychodzących z wierzchołka.

Macierz incydencji

Niech graf G będzie grafem skierowanym bez pętli o wierzchołkach x_1, x_2, \dots, x_n i krawędziach e_1, e_2, \dots, e_m .

Macierz incydencji $A(G) = [a_{ij}]_{n \times m}$ dla $i = 1, \dots, n, j = 1, \dots, m$ określamy jako:

$$a_{ij} = \begin{cases} 1 & \text{jeśli } x_i \text{ jest początkiem } e_j \\ -1 & \text{jeśli } x_i \text{ jest końcem } e_j \\ 0 & \text{w pozostałych przypadkach} \end{cases}$$

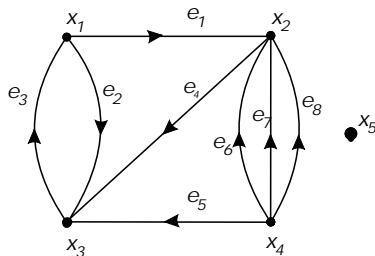
$$A(G) = \begin{matrix} & \begin{matrix} e_1 & e_2 & e_3 & e_4 & e_5 & e_6 & e_7 & e_8 \end{matrix} \\ \begin{matrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \\ x_4 \\ x_5 \end{matrix} & \begin{bmatrix} 1 & 1 & -1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ -1 & 0 & 0 & 1 & 0 & -1 & -1 & -1 \\ 0 & -1 & 1 & -1 & -1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \end{matrix}$$

Macierz incydencji

Niech graf G będzie grafem skierowanym bez pętli o wierzchołkach x_1, x_2, \dots, x_n i krawędziach e_1, e_2, \dots, e_m .

Macierz incydencji $A(G) = [a_{ij}]_{n \times m}$ dla $i = 1, \dots, n, j = 1, \dots, m$ określamy jako:

$$a_{ij} = \begin{cases} 1 & \text{jeśli } x_i \text{ jest początkiem } e_j \\ -1 & \text{jeśli } x_i \text{ jest końcem } e_j \\ 0 & \text{w pozostałych przypadkach} \end{cases}$$

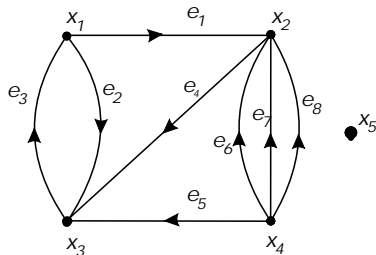
$$A(G) = \begin{matrix} & \begin{matrix} e_1 & e_2 & e_3 & e_4 & e_5 & e_6 & e_7 & e_8 \end{matrix} \\ \begin{matrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \\ x_4 \\ x_5 \end{matrix} & \begin{bmatrix} 1 & 1 & -1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ -1 & 0 & 0 & 1 & 0 & -1 & -1 & -1 \\ 0 & -1 & 1 & -1 & -1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \end{matrix}$$

Macierz incydencji

Niech graf G będzie grafem skierowanym bez pętli o wierzchołkach x_1, x_2, \dots, x_n i krawędziach e_1, e_2, \dots, e_m .

Macierz incydencji $A(G) = [a_{ij}]_{n \times m}$ dla $i = 1, \dots, n, j = 1, \dots, m$ określamy jako:

$$a_{ij} = \begin{cases} 1 & \text{jeśli } x_i \text{ jest początkiem } e_j \\ -1 & \text{jeśli } x_i \text{ jest końcem } e_j \\ 0 & \text{w pozostałych przypadkach} \end{cases}$$

$$A(G) = \begin{matrix} & \begin{matrix} e_1 & e_2 & e_3 & e_4 & e_5 & e_6 & e_7 & e_8 \end{matrix} \\ \begin{matrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \\ x_4 \\ x_5 \end{matrix} & \begin{bmatrix} 1 & 1 & -1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ -1 & 0 & 0 & 1 & 0 & -1 & -1 & -1 \\ 0 & -1 & 1 & -1 & -1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & 1 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \end{matrix}$$

Macierz sąsiedztwa

Macierz sąsiedztwa dla grafu skierowanego definiujemy identycznie jak dla grafu nieskierowanego. Przypomnijmy więc, że

Definicja

$$a_{ij} = \begin{cases} \text{liczbie krawędzi łączących wierzchołek } x_i \text{ z wierzchołkiem } x_j \\ 0 \text{ jeśli nie istnieje krawędź od } x_i \text{ do } x_j \end{cases}$$

Macierz sąsiedztwa

Macierz sąsiedztwa dla grafu skierowanego definiujemy identycznie jak dla grafu nieskierowanego. Przypomnijmy więc, że

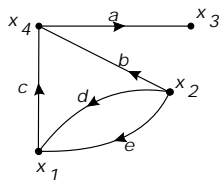
Definicja

$$a_{ij} = \begin{cases} \text{liczbie krawędzi łączących wierzchołek } x_i \text{ z wierzchołkiem } x_j \\ 0 \text{ jeśli nie istnieje krawędź od } x_i \text{ do } x_j \end{cases}$$

Przykład

Analogicznie jak dla grafów nieskierowanych, kolejne potęgi macierzy sąsiedztwa digrafu, odpowiadają macierzy zawierającej liczbę dróg pomiędzy wierzchołkami.

Macierz sąsiedztwa dla grafu jest postaci

$$A = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 1 \\ 2 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \end{bmatrix}$$

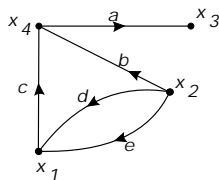
Wówczas

$$A^2 = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 2 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \quad A^3 = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 2 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \quad A^4 = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

Przykład

Analogicznie jak dla grafów nieskierowanych, kolejne potęgi macierzy sąsiedztwa digrafu, odpowiadają macierzy zawierającej liczbę dróg pomiędzy wierzchołkami.

Macierz sąsiedztwa dla grafu jest postaci

$$A = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 1 \\ 2 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \end{bmatrix}$$

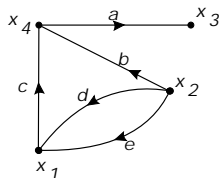
Wówczas

$$A^2 = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 2 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \quad A^3 = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 2 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \quad A^4 = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

Przykład

Analogicznie jak dla grafów nieskierowanych, kolejne potęgi macierzy sąsiedztwa digrafu, odpowiadają macierzy zawierającej liczbę dróg pomiędzy wierzchołkami.

Macierz sąsiedztwa dla grafu jest postaci

$$A = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 1 \\ 2 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \end{bmatrix}$$

Są 4 drogi długości 2:

$$a_{13}^2 = 1 - \text{droga } ca$$

$$a_{23}^2 = 1 - \text{droga } ba$$

$$a_{24}^2 = 2 - \text{dwie drogi } dc \text{ i } ec$$

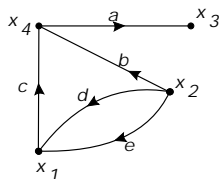
Wówczas

$$A^2 = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 2 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \quad A^3 = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 2 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \quad A^4 = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

Przykład

Analogicznie jak dla grafów nieskierowanych, kolejne potęgi macierzy sąsiedztwa digrafu, odpowiadają macierzy zawierającej liczbę dróg pomiędzy wierzchołkami.

Macierz sąsiedztwa dla grafu jest postaci

$$A = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 1 \\ 2 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \end{bmatrix}$$

Są 2 drogi długości 3:

$$a_{23}^3 = 2 - \text{dwie drogi } dca \text{ i } eca$$

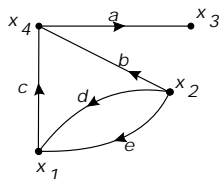
Wówczas

$$A^2 = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 2 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \quad A^3 = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 2 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \quad A^4 = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

Przykład

Analogicznie jak dla grafów nieskierowanych, kolejne potęgi macierzy sąsiedztwa digrafu, odpowiadają macierzy zawierającej liczbę dróg pomiędzy wierzchołkami.

Macierz sąsiedztwa dla grafu jest postaci

$$A = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 1 \\ 2 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \end{bmatrix}$$

W grafie **nie ma dróg długości 4 i więcej**

Wówczas

$$A^2 = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 2 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \quad A^3 = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 2 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \quad A^4 = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

Lista incydencji

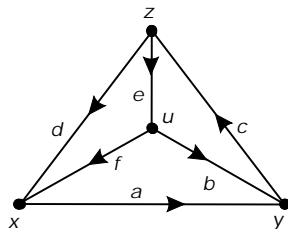
Podobnie jak dla grafu nieskierowanego, listę incydencji dla digrafu budujemy dla każdego z jego wierzchołków.

Lista incydencji dla wierzchołka $x_i \in V$, zawiera listę takich wierzchołków u , że (x_i, u) jest krawędzią w grafie.

Lista incydencji

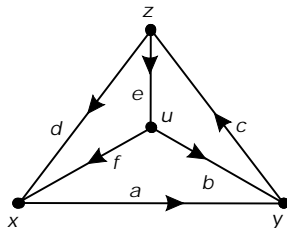
Podobnie jak dla grafu nieskierowanego, listę incydencji dla digrafu budujemy dla każdego z jego wierzchołków.

Lista incydencji dla wierzchołka $x_i \in V$, zawiera listę takich wierzchołków u , że (x_i, u) jest krawędzią w grafie.

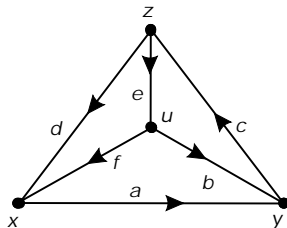
$x : y$
 $y : z$
 $z : x, u$
 $u : x, y$

W listach incydencji dla digrafów, każda krawędź pamiętana jest tylko raz.

$x : y$
 $y : z$
 $z : x, u$
 $u : x, y$

W listach incydencji dla digrafów, każda krawędź pamiętana jest tylko raz.

$x : y$
 $y : z$
 $z : x, u$
 $u : x, y$

W listach incydencji dla digrafów, każda krawędź pamiętana jest tylko raz.

Dziękuję za uwagę!!!